

Перерозподіл земель в умовах консолідації: адміністративний і технічний аспекти

А. С. Попов

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, Харків, Україна
Corresponding author. E-mail: popov_andriy@knau.kharkov.ua

Paper received 15.01.18; Accepted for publication 22.01.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-HS2018-156VI26-08>

Анотація. У статті досліджено адміністративний і технічний аспекти перерозподілу земель для умов України на основі міжнародної практики з реалізації консолідації земель. Установлено, що адміністративний аспект відповідає за процес проведення перерозподілу, а технічний аспект – за технічну складову формування нових земельних ділянок, нової структури землеволодіння (землекористування) та складання документації із землеустрою. Автор пропонує запровадити правовий інститут досудового врегулювання спорів щодо консолідації земель.

Ключові слова: перерозподіл земель, план, земельна ділянка, землеволодіння, землекористування.

Вступ. Сьогодні питання запровадження в Україні консолідації земель сільськогосподарського призначення, як головного механізму з подолання фрагментації земель, набуває все більшої актуальності, особливо в контексті відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення. Загальновідомо, що консолідація земель має багатофункціональне призначення і може використовуватися для вирішення різних завдань, навіть у рамках одного проекту. Міжнародний досвід показує, що один проект із консолідації земель може вирішувати цілу низку завдань із землеустрою: формувати нові земельні ділянки шляхом їх поділу, об'єднання чи відведення; створювати нову систему землекористування; організувати і встановлювати межі територій різних категорій земель; забезпечувати еколого-економічне обґрунтування сівозмін і впровадження угодь; розробку і техніко-економічне обґрунтування використання та охорони земель; розміщення об'єктів інфраструктури; державну реєстрацію земельних ділянок тощо.

Але на цей час система українського землеустрою не передбачає об'єднання вищенаведених завдань в один проект, і для кожного з цих завдань розробляють окремий проект. Більше того, сучасні заходи із землеустрою щодо формування земельних ділянок не можуть забезпечити ефективне проведення консолідації земель [1]. Тому нагальним питанням є запровадження нового заходу із землеустрою, а саме – перерозподілу земель (земельних ділянок) як складової частини з консолідації земель, оскільки це дозволить реалізувати проектні заходи, незважаючи на фактичне використання земель і структуру власності в межах консолідованої території.

Короткий огляд публікацій за темою. Питання запровадження консолідації земель сільськогосподарського призначення вже неодноразово порушували в науковій українській літературі такі автори, як В. Кілочко, А. Мартин, Л. Ткачук, А. Третяк, А. Шворак. На відміну від консолідації земель, перерозподілу як механізму формування земельних ділянок та реорганізації землеволодіння (землекористування) увагу приділено лише в кількох працях. Зокрема А. Шворак [2] у дисертації розглядає купівлю-продаж, обмін, довгострокову оренду, асоціювання, об'єднання земель і зміну меж як основні методи перерозподілу сільськогосподарських земель, але детальної характеристики процесу не подає. Перерозподіл земель сільськогосподарського призначення А. Третяк [3] досліджує лише як захід землеустрою з метою усунення недоліків

у розміщенні існуючих землеволодіння і землекористувань (черезсмужжя, вклинення, вкраплення, далекоземелля та ін.).

Також процедуру проведення перерозподілу земель як складової частини консолідації земель розглянуто і в працях закордонних авторів Д. Деметрію (D. Demetriou), М. Есседікі (M. Essadiki), Й. Йе (Y. Ye).

У попередніх працях [1, 4], ми вже аналізували необхідність запровадження нового виду землевпорядної документації з перерозподілу земель, наводили власне розуміння перерозподілу земель, сутність і правові принципи його проведення. Але необхідно вказати на те, що в українській науковій літературі залишаються недослідженими сутність, процес і завдання перерозподілу земель як окремого невід'ємного заходу із землеустрою в контексті проведення консолідації земель.

Метою статті є визначення сутності адміністративного і технічного аспектів перерозподілу земель в умовах України на основі кращої міжнародної практики з реалізації консолідації земель.

Матеріали і методи. Під час дослідження теоретичних засад стосовно перерозподілу земель опрацьовано наукові публікації вітчизняних і закордонних авторів із використанням загальнонаукових та спеціальних економічних методів: діалектичного методу, методів аналізу та синтезу, методу системного аналізу і дедуктивного методу.

Результати та їх обговорення. Адміністративний аспект перерозподілу земель, на нашу думку, полягає в етапності його проведення. Як показує міжнародний досвід, процес перерозподілу земель різниться від країни до країни, але має багато схожих рис і традиційно його можна поділити на п'ять основних етапів: збирання даних, проведення підготовчих розрахунків, розробка попереднього плану перерозподілу земель, затвердження остаточного плану з перерозподілу земель, упровадження запроєктованих заходів [5, с. 4; 6, с. 5]. Оскільки в Україні немає правової бази щодо проведення перерозподілу земель, доцільно розглядати зміст цього процесу саме в межах зазначених етапів для українських умов розвитку консолідації земель сільськогосподарського призначення.

Перший етап перерозподілу земель – збирання даних – передбачає проведення інвентаризації земель та збирання великого обсягу різноманітної інформації з різних джерел. Оскільки процес перерозподілу ми розглядаємо як складову частину проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення,

додаткове збирання даних немає сенсу аналізувати, адже ця процедура проводиться раніше в складі консолідації земель і була вже описана в попередній праці [7].

Підготовчі розрахунки проводять для визначення:

- розміру та вартості земельних ділянок зокрема і землеволодін (землекористувач) у цілому;
- площі земель необхідних для задоволення суспільних потреб;
- коефіцієнта внеску кожного землевласника (землекористувача) для задоволення суспільних потреб (розміщення суспільних об'єктів – доріг, гідротехнічних споруд, парків та ін.);
- розміру та вартості земельних ділянок зокрема і землеволодін (землекористувач) у цілому після застосування коефіцієнта внеску для розміщення суспільних об'єктів;
- переліку земельних ділянок, землеволодін, землекористувач, які не беруть участь у перерозподілі земель;
- максимальної кількості земельних ділянок, які можуть бути надані кожному землевласнику (землекористувачу) згідно з принципом "мале-середнє-велике землеволодіння (землекористування)";
- мінімально допустимих розмірів земельних ділянок (землеволодін, землекористувач), які можуть бути надані землевласникам (землекористувачам) під час перерозподілу земель та їх граничної вартості.

Коефіцієнт внеску кожного землевласника (землекористувача), тобто вартості землі, яка буде надана для задоволення суспільних потреб, розраховують за формулою:

$$CC = \frac{\sum_{i=1}^n V_i - \sum_{i=1}^{n'} V_i'}{\sum_{i=1}^{n'} V_i'}$$

де CC – коефіцієнт внеску, що є однаковим для всіх землевласників (землекористувачів) за вартістю земель, які передбачено надати для суспільних потреб;

$\sum_{i=1}^n V_i$	- загальна вартість земельних ділянок до проведення консолідації земель (вартість будівель або будь-яких інших споруд, що знаходяться на земельних ділянках, не беруть до уваги);
$\sum_{i=1}^{n'} V_i'$	- загальна вартість перерозподілених земельних ділянок після проведення консолідації земель [8].

На основі проведених розрахунків *складають попередній план із перерозподілу земель*, який по суті є першим наближенням остаточного (затвердженого) плану з перерозподілу. Складання попереднього плану передбачає:

- поділ території, яку консолідують на земельні масиви, кожен із яких обмежено природними і/або штучними елементами рельєфу (автомобільними дорогами загального користування, полезахисними лісовими смугами, каналами, зовнішньою межею території, яку консолідують, та іншими захисними насадженнями, водними об'єктами тощо);
- визначення та відображення доступної площі земель та її вартості для перерозподілу в кожному земельному масиві (у межах території, що консолідують, окремо відображають земельні ділянки власників

(користувачів), які готові їх обміняти і/або продати, а також землі державної власності, які можуть бути використані як обмінний фонд земель);

- установавання приблизного місця розташування та конфігурації перерозподілених земельних ділянок для кожного землевласника (землекористувача);
- визначення вартості земель усієї території, яку консолідують, і земельних масивів зокрема;
- визначення землевласників (землекористувачів), які не отримують земельних ділянок після проведення перерозподілу, із відображенням їхніх ділянок на плані;
- відображення земельних ділянок, землеволодін, землекористувач, які виключені з перерозподілу земель (такі земельні ділянки залишаються на тому самому місці без зміни власника та/або користувача, але за необхідності їх межі можуть бути трохи змінені);
- розміщення об'єкта(ів) для задоволення суспільних потреб із зазначенням його(їх) площі, конфігурації та відображенням того, рахунок яких і чийх земельних ділянок це відбувається;
- проведення безпосередньо самого заходу із землеустрою щодо перерозподілу земель, метою якого є створення оптимального плану з урахуванням усіх можливих критеріїв та принципів із перерозподілу земель;
- оприлюднення та обговорення попереднього плану з перерозподілу земель з учасниками консолідації земель.

Обговорення попереднього плану з перерозподілу земель повинно відбуватися у формі вільної дискусії, під час якої кожний учасник консолідації земель зустрічається з розробниками цього плану та висловлює свої побажання і вимоги щодо перерозподілу свого землеволодіння (землекористування). Зазвичай результатом зустрічі є заповнення анкети з такими основними запитаннями: Скільки ділянок Ви бажаєте отримати після консолідації земель? У якому(их) місці(ях) Ви б хотіли отримати нову(і) земельну(і) ділянку(и)? Поруч із якими ділянками якого власника (користувача) Ви б хотіли отримати нову(і) земельну(і) ділянку(и)? Чи є якісь особливі побажання або зауваження щодо будь-якої з Ваших земельних ділянок? Якому з варіантів Ви віддасте перевагу: отримати більше землі за площею меншої вартості чи отримати менше землі, але з вищою вартістю?

Після обговорення попереднього плану з перерозподілу земель і аналізу анкет, отриманих від землевласників (землекористувачів), *складають остаточний план із перерозподілу земель*. Процес розробки остаточного плану більш-менш схожий із процесом складання попереднього плану і включає наступні етапи:

- поділ території, яку консолідують, на земельні масиви або його уточнення;
- визначення та відображення доступної площі земель та її вартості для перерозподілу в кожному земельному масиві;
- визначення вартості земель усієї території, яку консолідують, і земельних масивів зокрема;
- установавання землевласників (землекористувачів), які не отримують земельних ділянок після прове-

дення перерозподілу, із відображенням їхніх ділянок на плані;

- визначення земельних ділянок, землеволодінь, землекористувань, які не беруть участь у перерозподілі земель;
- розрахунок коефіцієнта внеску кожного землевласника (землекористувача) для задоволення суспільних потреб;
- визначення розміру і вартості земельних ділянок зокрема та землеволодінь (землекористувань) у цілому після застосування коефіцієнта внеску для розміщення суспільних об'єктів;
- установа місця розташування, конфігурації та кількості перерозподілених земельних ділянок для кожного землевласника (землекористувача) та суспільних об'єктів;
- проведення безпосередньо самого заходу із землеустрою щодо перерозподілу земель;
- визначення фінансових зобов'язань (розміру грошових компенсацій);
- обговорення та оприлюднення остаточного плану з перерозподілу земель з учасниками консолідації земель.

Коли учасниками консолідації земель погоджено остаточний варіант плану перерозподілу, настає черга *етапу затвердження*. Процес затвердження плану передбачає його розгляд і обговорення представниками територіального органу виконавчої влади, відповідального за проведення консолідації земель. Цей етап може зайняти декілька днів та передбачає обов'язкове відвідування території, яку консолідують. За результатами таких відвідувань і дискусій представники територіального органу можуть надати нові зауваження й пропозиції щодо перерозподілу, що приведе до розробки нового варіанта плану.

Після доопрацювання остаточний варіант плану з перерозподілу земель розробники знову надсилають до територіального органу виконавчої влади, відповідального за проведення консолідації земель, для обговорення і затвердження. Це знову може спричинити нові уточнення оновленого плану. Лише після затвердження цим органом остаточного варіанта плану з перерозподілу земель його можна офіційно оприлюднити для всіх землевласників (землекористувачів) й інших зацікавлених сторін, які беруть участь у консолідації земель.

Відповідно до принципу рівності всіх учасників перерозподілу земель щодо захисту їхніх прав, свобод і законних інтересів, землевласникам (землекористувачам) слід надати право оскаржити результати перерозподілу земель. Як ми зазначали раніше [7], опрацювання позовних заяв і скарг та рішень за ними не повинно перевищувати більше ніж три місяці, тому доречно на законодавчому рівні визначити, що ця категорія справ має суттєве значення для сторін, становить значний суспільний інтерес і є пріоритетною для швидкого вирішення. На нашу думку, з метою забезпечення ефективного та оперативного процесу захисту прав, а також для можливості судового розгляду справ цієї категорії в порядку спрощеного провадження необхідно створити правовий інститут досудового врегулювання спорів, пов'язаних із консолідацією земель.

Під досудовим врегулюванням спорів щодо консолідації земель ми розуміємо послідовний комплекс дій, направлений на безпосереднє вирішення спорів між учасниками консолідації земель із приводу порушених майнових прав на земельну(і) ділянку(и) у сфері цивільних і господарських відносин та законних інтересів, який застосовують до порушення судової процедури. Такий порядок повинен становити самостійний правовий інститут, норми якого можуть бути закріплені в нормативно-правових актах земельного законодавства. Досудове вирішення спорів буде правовим засобом, який дозволить учасникам консолідації земель швидко, за спрощеною процедурою, захистити порушені майнові права на земельну(і) ділянку(и) без втручання органів судової влади, що зменшить їхні фінансові зобов'язання та навантаження на судову систему.

З огляду на міжнародний досвід [8-10] досудове врегулювання спорів щодо консолідації земель може мати наступний порядок:

- учасник консолідації земель, чий права і законні інтереси порушено, для безпосереднього врегулювання спору звертається до територіального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері консолідації земель, із письмовою заявою упродовж 21 дня з моменту офіційного оприлюднення плану з перерозподілу земель;

- за результатами розгляду заяви остаточний план із перерозподілу земель допрацьовують, видають і офіційно оприлюднюють або заявнику в терміни, передбачені для розгляду звернень громадян, надають роз'яснення причин, чому до остаточного плану не можуть бути внесені зміни;

- якщо учасник консолідації земель не задоволений рішенням територіального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері консолідації земель, він може звернутися до центрального органу з письмовою скаргою упродовж 21 дня з дати повідомлення про надане йому рішення;

- за результатами розгляду скарги має бути оприлюднено остаточний план з урахуванням пропозицій та захисту прав усіх учасників консолідації або надана вмотивована відповідь, у строки, що не перевищують термін, передбачений для розгляду звернень громадян.

- якщо будь-який учасник консолідації земель не задоволений рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері консолідації земель, він може звернутися до суду протягом 21 дня з дати повідомлення про це рішення, з усіма наявними матеріалами досудового врегулювання спору.

Після реалізації прав на оскарження й отримання кінцевого рішення щодо перерозподілу земель у межах території, яку консолідують, відповідний план затверджується відповідальним за це органом. Затверджений план із перерозподілу земель офіційно публікують і оприлюднюють, що є підставою для його впровадження.

Упровадження запроєктованих заходів передбачає реєстрацію прав на землю, прокладання і закріплення на місцевості меж нових земельних ділянок кожного землевласника (землекористувача), а також інших запроєктованих на плані об'єктів.

Адміністративний аспект тісно пов'язаний із технічним аспектом, оскільки адміністративна модель визначає основну ефективність перерозподілу земель та значною мірою впливає на вибір методики щодо його проведення. А правильний вибір методики і технічних прийомів (заходів) дозволяє з високою ефективністю реалізувати мету перерозподілу земель.

Технічний аспект полягає в проведенні вишукувальних, топографо-геодезичних, картографічних, земельно-оціночних, проектних, проектно-вишукувальних робіт, пов'язаних з обстеженням відповідних земельних ділянок та реалізацією прав суб'єктів земельних відносин на землю. Таким чином, технічний аспект відповідає за технічну (інженерну) складову формування нових земельних ділянок, нової структури землеволодіння (землекористування) та складання документації із землеустрою.

Перерозподіл земельних ділянок слід проводити з урахуванням існуючих форм правових взаємовідносин між землевласниками та землекористувачами, їхнього волевиявлення, складу і розміру земельних угідь, господарської доцільності, намірів щодо майбутнього використання земель. Так, єдиним і компактним масивом правильною конфігурації та найменшої протяжності доцільно формувати земельні ділянки, що належать одному землевласнику та/або використовуються одним землекористувачем, зважаючи на терміни й умови користування (оренда, емфітевзис) землею. Також під час розроблення проектних рішень необхідно вивчати і враховувати побажання власників і користувачів земельних ділянок відносно розпорядження ними після закінчення терміну дії правових відносин.

Якщо землеволодіння (землекористування) доводиться формувати з декількох земельних ділянок, їх взаємна віддаленість повинна бути мінімальною, а зв'язок – зручним. В умовах зрошення кожне землеволодіння (землекористування) має бути забезпечено відокремленим чи спільним водокористуванням.

Земельні ділянки осіб, які безпосередньо використовують (обробляють) свої наділи, так званих одноосібників, слід розміщувати групами з урахуванням створення можливості до об'єднання в кооперативи з виробництва, переробки і збуту продукції, матеріально-технічного постачання, будівництва, технічного, агрохімічного та інших видів обслуговування, а також для інших завдань співробітництва. Розміщення землеволодіння одноосібників потрібно проводити урахувавши вимоги подальшої раціональної організації його території. Водночас розміщення такої групи землеволодіння не повинно погіршувати умов використання земель інших суміжно розташованих землевласників (землекористувачів), у т.ч. сільськогосподарських.

Отже, технічний аспект перерозподілу земель, а саме формування земельних ділянок, відповідає за визначення остаточного місця розташування та конфігурації земельних ділянок. Для створення сприятливих умов подальшої внутрішньогосподарської організації території, правильного використання та охо-

рони землі межі нових земельних ділянок (землеволодіння, землекористування) мають бути запроєктовані відповідно до сучасної практики із землеустрою з дотриманням таких вимог:

- на відкритій місцевості, особливо на ріллі, суходільні межі розміщують прямолінійно, без зламів, з кутами поворотів, близькими до 90°;

- межі суміщають із природними (річками, ярами, лісом та ін.) та/або штучними (каналами, дорогами та ін.) межами, уникаючи невинновданого подрібнення угідь (особливо ріллі), землеволодіння, землекористування;

- розміщення меж узгоджують із рельєфом місцевості; щоб виключити можливість виникнення і розвитку ерозійних процесів, межі земельних ділянок проектують по вододілах і тальвегах, суміщаючи з елементами гідрографічної мережі, а на схилах – по лініях стоку;

- в умовах зрошення або осушення земель межі земельних ділянок сполучають із постійними об'єктами меліоративної системи;

- межі розташовують так, щоб створити добрі умови для подальшої організації консолідованої території (правильного розміщення всіх землеволодіння (землекористування), доріг, лісосмуг, природоохоронних об'єктів тощо) [3, 11-15].

Уважаємо за доцільне закріпити вищенаведені вимоги на законодавчому рівні як технічні умови щодо проектування меж земельних ділянок під час проведення перерозподілу земель, задля досягнення однозначної та оптимальної впорядкованості землеволодіння (землекористування).

Взаємозв'язки правового, адміністративного і технічного (інженерного) аспектів, що характеризують процес перерозподілу земель, схематично наведено на рисунку.

Висновки. На підставі проведеного аналізу кращого міжнародного досвіду щодо розвитку перерозподілу земель як невід'ємного і найскладнішого процесу консолідації земель, можна стверджувати, що перерозподіл земель включає сукупність трьох взаємопов'язаних аспектів: правового, адміністративного і технічного (інженерного). Правовий аспект визначає правила "гри", адміністративний впливає на вибір методики, а технічний відповідає за реалізацію проектних рішень.

В умовах України та сучасної практики із землеустрою процедура перерозподілу земель може складатися з п'яти основних етапів: збирання даних, проведення підготовчих розрахунків, розробка попереднього плану з перерозподілу земель, затвердження остаточного плану з перерозподілу земель, упровадження запроєктованих заходів. Важливою умовою ефективного перерозподілу земель є визначення та закріплення технічних (інженерних) вимог до проектування меж земельних ділянок, що забезпечить захист прав та інтересів усіх землевласників (землекористувачів) у межах території, що підлягає перерозподілу, і формуватиме позитивне ставлення суспільства до процедури консолідації земель у цілому.

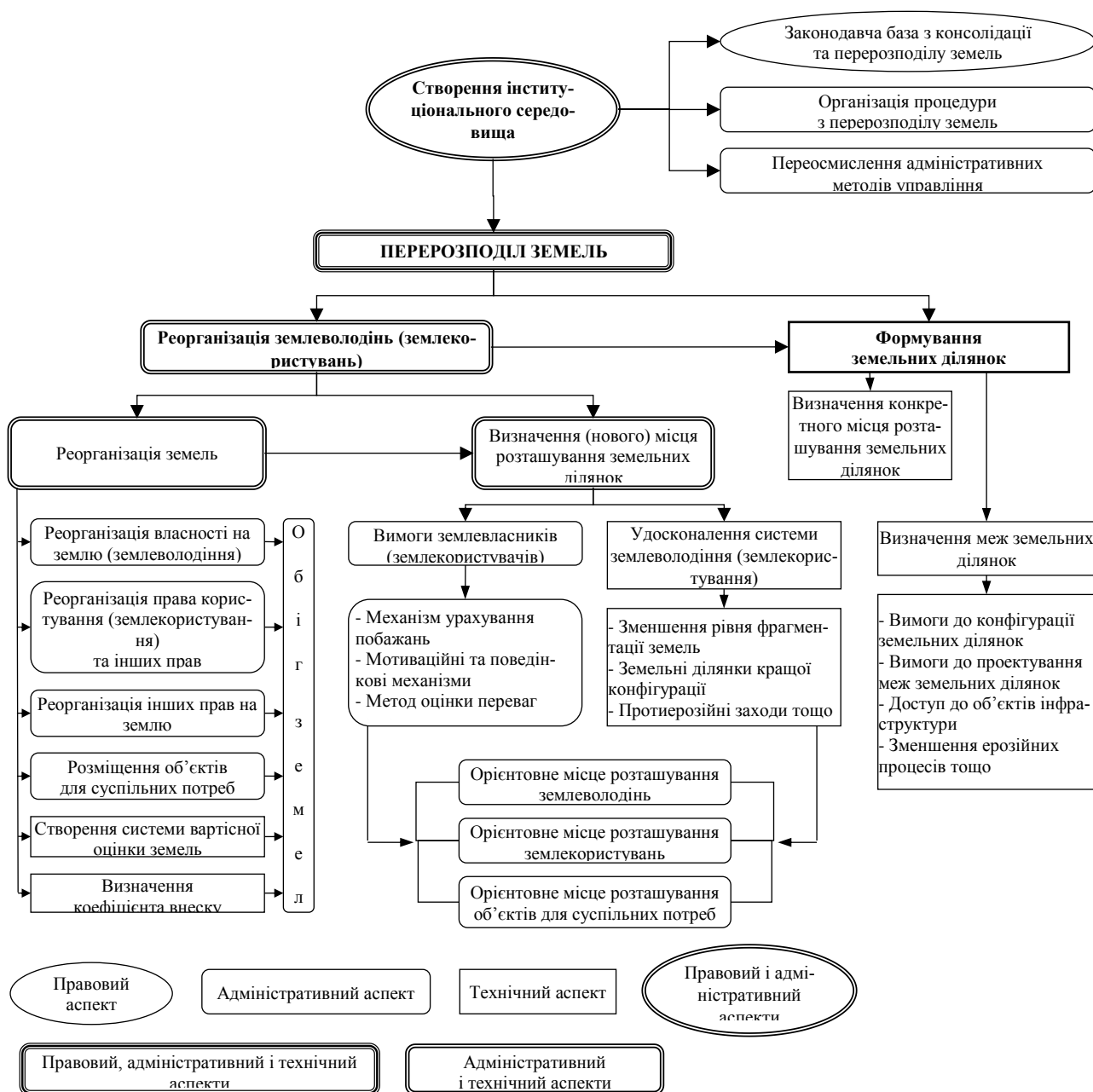

Рис. 1. Структурна схема перерозподілу земель
Джерело: розроблено автором

Подальше вивчення проблем розвитку перерозподілу земель в Україні ми пропонуємо проводити з погляду правового, адміністративного і технічного аспектів та зосередитися, головним чином, на законодавчому забезпеченні та інституалізації процесу консолідації земель у цілому і перерозподілу земель зок-

рема; розробці системи вартісної оцінки земель для проведення перерозподілу земель; створенні механізму врахування побажань учасників перерозподілу земель; визначенні технічних (інженерних) вимог до формування нових земельних ділянок і проектування їх меж.

ЛІТЕРАТУРА

1. Попов А.С. Землеустрій – основний механізм проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення // *Агросвіт*, 2016. 10, С. 12–16.
2. Шворак А.М. Консолідація земель сільськогосподарського призначення: дис... д-ра. екон. наук 08.00.06 / НУБіП. Київ, 2016, 438 с.
3. Третяк А.М. Землепорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: навч. посіб. Київ: Вища освіта, 2006. 528 с.
4. Попов А. С. Перерозподіл земель в умовах консолідації: правовий аспект // *International Collection of scientific proceedings "European Cooperation"*, 2017. Vol. 12, No. 31. P. 24–38.
5. Essadiki M., Ettarid M., Robert P. Optimisation of technical steps of a rural land consolidation using a geographic information system: Land reallocation step // *Proceedings of FIG Working week, Still on the Frontline*, April 13–17, 2003, Paris, France. [Electronic resource]. URL : http://www.fig.net/pub/fig_2003/TS_13/PP13_2_Essadiki_et_al.pdf
6. Essadiki M. New Method for Land Reallocation by Using a Geographic Information System. *FIG XXII International Congress Washington, D.C. USA, April 19–26 2002*. [Elec-

- tronic resource]. URL : https://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig_2002/Js9/JS9_essadiki.pdf
7. Попов А.С. Стадийность проведения консолидации земель сельскохозяйственного назначения в Украине на основе передового международного опыта // Проблемы економіки, 2017. № 1. С. 112–121.
 8. Demetriou D. The Development of an Integrated Planning and Decision Support System (IPDSS) for Land Consolidation. Springer Theses, Switzerland, 2014. 340 p. DOI 10.1007/978-3-319-02347-2
 9. Zhou J.M. How to Carry Out Land Consolidation An International Comparison: EUI Working Paper ECO. Badia Fiesolana: European University Institute, Italy, 1999. 17 p.
 10. Sky P. K. Jordskifte i andre land – organisering og prosess // Kart og Plan, 2001. № 1. P. 43–52.
 11. Волков С.Н. Землеустройство. Землеустроительное проектирование. Межхозяйственное (территориальное) землеустройство. Т. 3. Москва: Колос, 2006. 384 с.
 12. Сулин М.А. Землеустройство сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособие. СПб: Лань, 2002. 224 с.
 13. Новаковський Л.Я. Справочник по землеустройству. 3-е изд., перераб. и доп. Киев: Урожай, 1989. 122 с.
 14. Гендельман М.А. Землеустроительное проектирование. Москва: Агропромиздат, 1986. 511 с.
 15. Волков С.Н. Внутрихозяйственное землеустройство сельскохозяйственного предприятия: учеб. пособие: в 2 ч. / Государственный университет по землеустройству. Москва, 2001. Ч. 1. 140 с.

REFERENCES

1. Popov, A. S. Land Readjustment – The Basic Instrument of Providing of the Agricultural Land Consolidation // Agrosvit. 2016. 10. P. 12–16.
2. Shvorak, A. M. Consolidation of Lands of Agricultural Purpose: doctoral dissertation of economic science / NULandES. Kyiv, 2016. 438 p.
3. Tretiak, A. M. Land Management Planning: Theoretical Foundations and Territorial Land Management: tutorial. Kyiv: Vyscha osvita, 2006. 528 с.
4. Popov, A.S. Land Reallocation in Conditions of Consolidation: Legal Aspect // International Collection of scientific proceedings "European Cooperation", 2017. Vol. 12, No. 31. P. 24–38.
7. Popov, A.S. Stages of Agricultural Land Consolidation in Ukraine with Consideration for International Best Practices // The Problems of Economy, 2017. 1. P. 112–121.
11. Volkov, S.N. Land management. Land-use planning. Inter-farm (territorial) land management. P. 3. Moscow, Kolos, 2006. 384 p.
12. Sulin, M.A. Land management of agricultural enterprises: textbook. Saint Petersburg: Lan', 2002. 224 p.
13. Novakovskiy, L.Ya. Directory of Land Management. 3-d edition. Kiev: Urozhay, 1989. 122 p.
14. Gendelman M.A. Land-use planning. Moscow, Agropromizdat, 1986. 511 p.
15. Volkov S.N. Intraeconomic land management of an agricultural enterprise: training manual / State University of Land Use Planning. Moscow, 2001. Part 1. 140 p.

Land reallocation in conditions of consolidation: administrative and technical aspects

A. S. Popov

Abstract. The administrative and technical aspects of land reallocation for the conditions of Ukraine based on the international practice for land consolidation is analysed. It has been established that the administrative aspect is responsible for the process of land reallocation, and the technical aspect – for the technical component of the formation of the new land parcels, the new land tenure structure (land use), and the drafting of land management documentation. The author proposes to introduce a legal institute of pre-trial settlement of disputes concerning land consolidation.

Keywords: land reallocation, plan, land parcel, land tenure, land use.

Перераспределение земель в условиях консолидации: административный и технический аспекты

А. С. Попов

Аннотация. В статье исследованы административный и технический аспекты перераспределения земель для условий Украины на основе международной практики по реализации консолидации земель. Установлено, что административный аспект отвечает за процесс проведения перераспределения, а технический аспект – за техническую составляющую формирования новых земельных участков, новой структуры землевладения (землепользования) и составления документации по землеустройству. Автор предлагает ввести правовой институт досудебного урегулирования споров по консолидации земель.

Ключевые слова: перераспределение земель, план, земельный участок, землевладение, землепользование.